

DÉLMAGYARORSZÁG

KEDD, 1991. NOV. 26., 81. ÉVF. 277. SZÁM

HAVI ELŐFIZETÉSI DÍJ: 185 FT, ÁRA: 7,40 FT

SZDSZ-sors

Változik a stratégia?

Kis János és a vele szolidáris csoport (Pető Iván, Rajk László, Tamás Gáspár Miklós, Harasztai Miklós, Eörsi Mátyás stb.) látványos vereséget szenvedett az SZDSZ hét végi küldöttgyűlésén. Azért kell a „látványos” jelzőt használnom, mert Tölgyessy Pétert olyan radikális bírálókat érték, pártján belül, melyhez hasonlóakkal eddig az SZDSZ a kormánykoalícióval szemben operált: elnöksége esetén a demokrácia szenved csorbát egyszemélyi-autokratikus vezetési stílus és a közveszélyes populizmus ver gyökeret, a pártot katasztrófa fenyegeti stb. Úgy látszik, ez a típusú érvelés nem csak az SZDSZ kormányellenes politikai stratégiájából lúgotta ki a tartalmi elemeket, hanem a párton belül is veszített hiteléből. (A vesztesek várható magyarázata: Tölgyessy a liberális elvekkel összeegyeztethetetlen szemléletű, új tagok emelték trónra, s ezzel az elvek és azok megvesztegethetetlen őrei, az Alapító Atyák a választás szenvedő alanyai.) Tulajdonképpen helytálló az a kormányparti értékelés, amely Kis János távozásában a kormány megbuktatását célzó stratégia vereségét látja.

Való igaz, Kisék elkezdődött, de sikertelen és egyre inkább reményt vesztett támadásokat folytattak a kormánykoalíció ellen. Ebben a harcban, a szabad demokrácia szereposztás szerint, az MDF vezetésével egy – fasisztoid vonásokkal terhelt – tekintélyuralmi-dik-

tatórikus restauráció folyik (restauráció, mert a Horthy-korszak a motívum), s az SZDSZ-re éppen ezért történelmi feladat hárul: megvédeni az új magyar demokráciát az ordas eszméktől és törekvésektől. A hadjárat idén tavasszal érte el csúcst (avagy mély-) pontját, amikor egy – szabad-demokrata vezető körökkel való barátságát nyíltan megvalló – közíró azt fejtegette az egyik liberális lapban Antall Józsefre célozva, hogy Romhányi és Csurka végül is kismiska a legfelső körökből csattogó nemzetvezetői bakancsokhoz képest... Még ha helytálló is lett volna a szabad demokraták helyzetértékelése, az eleve kudarcra kárhóztatta küzdelmüket, hogy megelégedtek a tömegkommunikáció és – azon keresztül – az értelmiség megnyerésére tett kísérletekkel. A „Könyv-ügy” során kiviláglott, hogy Kisék nem sok mindent tudnak mondani a többi rétegnek, a tömegeknek, azaz a választóknak, hiszen a kormánykoalíció – mindenekelőtt a Parlamentben helyet foglaló – értelmiségi bázisának a felőrlésére (elcsábítására) játszanak. Emögött azonban nem csak egy – elhibázott – taktika rejlett, hanem – s ez a választások szempontjából fontos – egy meglehetősen arrogáns elitizmus is, ami a Pető-Könyv televízióvitában is szemet szúrt.

(Folytatás a 3. oldalon)

FÓKUSZ

MEGHALT FREDDIE MERCURY. Öt éve tudta, titkolta, két napja elárulta: AIDS-es, gyógyíthatatlan beteg. Vasárnap este elvitte a kór. Halálának közvetlen oka vírusos tüdőgyulladás.

Igen, meghalt Freddie Mercury, a Queen, a Királynő s a mágia megteremtője. S ez nem csak egy rockcsillag halálát, hanem egy ritka kisugárzású művész távozását jelenti. Nem szeretni – tisztelni kellett. Vigaszul CD-lemezein és videófelvételein fennmaradt örökségét, remekműveit hagyta ránk.

318 EZREN MUNKA NÉLKÜL. Csaknem 318 ezer munkanélkülit tartott nyilván október végén az Országos Munkaügyi Központ. A bejelentett üres állások száma ugyanakkor alig haladta meg a 15 ezret. A regisztrált munkanélküliek 43 százaléka középfokú, 3 százaléka felsőfokú szakképzéssel rendelkezik, 54 százaléka pedig szakképzetlen. A segélyezették októberi záró létszáma 245 ezer fő, az átlagos bruttó segély összege 7153 forint volt.

IRÁNI OLAJ JÖN MAGYARORSZÁGRA. Irán 2 millió tonna nyersolajat exportál Magyarországra 1992-93. során. Ebben állapodott meg Bod Péter Ákos ipari és kereskedelmi miniszter a kétnapos hivatalos látogatáson az országban tartózkodó Golamreza Agazadeh iráni olajipari miniszterrel. A magyar fél bejelentette: 2000-től az olaj mellett 2-4 milliárd köbméter földgázt vásárolna az Iránból kiépítendő gázvezetékén.

Mindig a másik a pancser?

Beszélgetés egy évforduló ürügyén

Ezelőtt 150 évvel megalapították a Magyar Természettudományi Társulatot; az évforduló alkalmából a Csongrád Megyei Tudományos Ismeretterjesztő Társulat ünnepi közgyűlést tart a szegedi városházán, november 29-én délelőtt 11 órától. Az alkalomra idejön dr. Szentágothai János akadémikus, a társulat elnöke, előadást tart dr. Ádám György akadémikus és dr. Dömötör János múzeumigazgató. A Csongrád Megyei TIT elnöki tisztét másfél éve dr. Balogh Tibor tanszékvezető főiskolai tanár tölti be; vele beszélgettünk.

– A TIT-et még nem nevezte senki pártállami képződménynek; vagy igen?

– Kétségtelenül részben azoknak az egyesületeknek, társaságoknak, szövetségeknek a funkcióját vette át annak idején a TIT, amelyeket erőszakosan elszorítottak. Ma örvendetesen sok egyesület alakul, amelyek teljes joggal hivatkoznak a tradícióikra, múltjukra. Azt gondolom, jól megférnének egymás mellett a régi-új, nem profitorientált szervezetek, nagy szükség van rájuk, s ez egyben azt is jelenti, hogy nem helyeselném, ha a TIT által mégiscsak létrehozott értékeket most lerombolnánk azon a címen, hogy a múlt rendszerben létrehozott szervezetről van szó.

– Nem csak az új, nem profiért dolgozó egyesületek színesítik a tablót; valódi konkurenciát jelentenek a TIT-nek például az idegen nyelvek tanítása céljából alakult gazdasági társaságok. Lehet állni a versenyen?

– A TIT is rákényszerült a bevételt is hozó tanfolyamok szervezésére, hiszen immár állami támogatás nélkül kell fönntartani a korábban kiépült hálózatot. Ez akkor is sok pénz, ha az alkalmazotti gárda nagyon megkarcsúsodott, a helyiségeket bérbé adjuk. Ami a konkurenciát illeti: az idegen nyelvi képzéssel foglalkozók köre óriási mértékben kiszélesedett az utóbbi pár évben, de talán versenyben tud maradni a TIT, mert garantáltan kitűnő oktatókat foglalkoztat és az árak elviselhetők.

– Ha a klasszikus ismeretterjesztő feladatok egy részét átveszik az egyéb, újra megalakuló egyesületek, szakmai körök, a tanfolyamokat a gazdálkodó érdekszférák, akkor mi marad?

– Nincs szó arról, hogy a klasszikus tudományos ismeretterjesztést teljességében képes lenne átvenni valamilyen más szervezet, legfőljebb részfunkciókat. Mindenesetre, ha valaki kitalálná, hogy a TIT is bolsevik képződmény és meg kell szűnnie, ami könnyen előfordulhat, akkor úr maradna a tudományos ismeretterjesztésben.

– Van egy harmadik tényező is, ami nehezítheti a helyzetet, nevezetesen, hogy a munkaképes korosztályoknak nincs idejük használni az önképző formákat, amelyeket a TIT kínál.

– A középkorostálynak mindig is kevesebb ideje

jutott saját szellemi szükségleteinek kielégítésére, mint mondjuk a nyugdíjasoknak. De most egyáltalán nincs esélyük arra, hogy ilyen „luxus” engedjenek meg maguknak. Ezért néha a teljesen ingyenes rendezvényeinken sem lehet találkozni velük. Sajnos, így élünk, vagy inkább azt mondanám, csak úgy élünk meg, ha nem napi nyolc órát, hanem sokkal többet dolgozunk, s a fáradt embernek kisebb gondja is nagyobb annál, hogy szélesítse a látókörét, az ismereteit.

– Ön a tanárképző főiskola tanszékvezető tanára, oktat, könyveket, szakkikéket ír, dolgozik akadémiai szakközvetésben; miért vállalta még a TIT-elnökséget is?

– Régóta dolgozom a TIT-ben filozófiai, pszichológiai témák előadójaként. Mindig azt láttam, hogy a különféle tudományágak nagy szakmai megbecsültséggel örvendő kutatói szívesen vállalták, hogy másokkal is megosszák tudásukat. A legtöbb kiváló kutató tevékenységének integráns része volt az ismeretterjesztés. Jó léggömb volt és van a TIT-nek. Ezért vállaltam, és mert sok kollégám gondolt arra, hogy el is tudom látni ezt a feladatot – amíg lehet, természetesen. Tudom, hogy a hiányos műveltsége miatt manapság kevésbé néznék le az embert, mint egy ilyen funkció miatt, de éppen ez inspirál: nem szabad olyan könnyen földadni. Azt is tudom, ha másból nem, Kassák Lajos egykori érdekes felméréseiből, hogy nagyon ritka az univerzális érdeklődésű ember. Kassák a maguk szűkebb területén újító, progresszív szellemiségű alkotóknak küldött kérdőíveket; a válaszokból kiderült, hogy más szakterületekkel, művészeti ágakkal kapcsolatban ugyanolyan konzervatív beállítottságúak a maguk területén a legújítóbb szellemek is, mint általában a nagyközönség. A modern zeneszező ócsárolta a modern költészetet, pancser piktornak titulálta a képzőművészetet megújító festőt és viszont. De valahogy mégis nehezebb lenne az életünk, ha nem hinnénk a toleranciában, ha elfogadnánk, hogy mindenkit csak a saját kis körei érdekelnek. Én még hiszem, hogy az ember lehetőségei ennél jóval tágabbak.

SULYOK ERZSÉBET

A siker titka

A koalíciós időkben alapított rt., melyet az ötvenes évektől vállalatként jegyeztek, 1992. január 1-jétől ismét rt.-vé alakul. Ezt a Masped már két évvel ezelőtt el szerette volna érni, de akkor még – legalább 51 százalékos tulajdonrész birtokolva – mindenáron „szintiszta” magyar érdekeltségűek szerettek volna maradni. Ez az elképzelésük nem aratott osztatlan sikert a külföldi befektetők körében.

A jövő évtől a kormány, illetve a vagyonügynökség 75 százalékban szeretné pénzzé tenni a Maspedet. A dolgozók a részvények húsz, a budapesti önkormányzat – a Váci utcai székházuk fejében – öt százalékát jegyezne. Hogy kik vennék meg a hazánknak komoly üzletet hozó, jól működő vállalatot? Erről nem sikerült információt kapnunk, azt viszont megtudtuk, hogy a Állami Vagyonügynökség példátlan gyorsasággal – potom tíz nap alatt – engedélyezte az átalakulást.

A cég, a foglalkoztatottak számát tekintve közepes nagyságú, a világ minden pontjára kiterjedő üzleti kapcsolataival eddig is kitűnő eredményeket könyvelhetett el, s mivel e szakmában a hagyomány a

Névjegy
Magyar Általános
Szállítványozási Vállalat.
Alapítva: 1948-ban
Székhelye: Budapest,
Kristóf tér 2.
Szegedi kirendeltsége: Tisza
Lajos körút 11.
Foglalkoztatottak száma: 250
Éves forgalma: 16 milliárd forint

partnerek ismeretén és bizalmán alapul, bizvást mondhatjuk, a Masped az új tulajdonosának jelentkezők között is kényeskedve válogathat.

A vállalat, mely az ötvenes évek

elejéig, a centralizálás idejéig szegedi kirendeltséget is fenntartott, most újra megnyitotta szegedi irodáját. Nos, nézzük, miért nem kell ezentúl Pestre mennünk...

Ha bárki, bármit, bárhova el akar juttatni az országon belül vagy határainkon túlra, ráadásul kedvező tarifákat keresve, többek között a Maspedhez fordulhat. Ez a némi-leg reklámozott mondat magyarázatra szorul: ha kíváncsiak vagyunk ugyanis, hogy miben rejlik a sikeres vállalat titka, példaként meg kell említenünk egy furcsaságot. A MÁV, bár maga is foglalkozik kereskedelmi tevékenységgel, maga helyett elsősorban a Maspedet ajánlja.

A vállalat vízi, légi, vasúti és közúti szállítványozással egyaránt foglalkozik, bár ehhez nem rendelkezik megfelelő eszközökkel. Titka a gyors, megbízható szervezés. Alkalmazottjai – tudván, hogy a legolcsóbb út nem mindig a legrövidebb – a világ fuvarozóinak adnak megrendeléseket. S ami nem titok, így a külkereskedelem terén szinte kikérülhetetlenek.

V. I.

TARTALOM

Tüske a medve talpában.....	2
A tojástánc folytatódik.....	3
Újabb tatárjárás?.....	3
Párizsi napló (II.).....	4
A gondoskodás története.....	5
A pünkösdisták.....	5
Megél-e az autókлуб.....	7
Ruzsa az őszi bajnok.....	8
Ázsiában a 2002-es foci vb.....	9
Horváth Csaba tárcája.....	16

Sorrend

Mindig bosszantottak a szimpla címek. Éppúgy nem szívleltem a postai példacímeket, mint például Nagy Gergely Kisvárda Közép utca 12., de a sima osztályvezetői címek sem volt számomra az igazi, ha nem vezetett el viselője egyben tanácsosnak is. Mostanában persze kissé megtevesztő a polgármesteri hivatal dolgozóinak főtanácsosi címe, de hozzágondolom: címzetes, nemzeti, s máris napirendre térek a dolog fölött.

Cím és a sorrend a sajtóban is lényeges, de szinte eldönthetetlen, kinek mi lehet témában a fontos. Mert amennyiben azt teszme szóvá, milyen parodisztikus állapot a földvisszaigénylések idején, ha számosan a saját egykori magántulajdon-területüket bérelni kénytelenek, s így gazdálkodnak rajt, rögtön egy társadalmi rétegfoglalkozási ágat vettem elsősül a sorban. Pedig ennél apróbb dolgokon is véres viták dúltak már.

Nemrégiben embertelen sértődés támadt az egyik faluban, mert letelepedési segélyt akartak megszavazni pedagógusoknak. Kiáltó igazságtalanságnak kiáltották ki ez néhányan, akik nem pedagógusok. A fontossági sorrend dilemmája maradt a főlháborodás után is. Igazságra voksolni nem tudhatok. Csupán az jut eszembe, hogy történetesen mindkét szakma képviselőjének van autója, s kap egy levélkét a biztosítójától, amelyben jóindulatról biztosítják, de majd hogynem azt is csak emelt díjért januártól. Nos, a titoklatlan nekiszabadult és a leginkább orvul támadó, kikerülhetetlen áremelések tömegeket érintenek. Foglalkozástól és sok minden mástól függetlenül.

Mind ezek következtében egyre hangsúlyosabb a kézzel fogható valóság a bizonytalan politikai-kormányzati ígéretekkel szemben. Súlyos jelzésnek fogom fel pártsemleges mívtomban, hogy a szabad demokráciák legutóbb a transzparensükön feltűntették a szolidaritás szócskát is. A szigorúan körön belüli elnökválasztás nagy nyertese mégsem itt található. Arányszámokat, százalékokat alapul véve Nagy Sándor elnöksége a valóban magabiztos. A kilencvennyolc egész valahány tized százalék régi szavazásokra emlékeztet. A sorok szorosabbra záródnak.

BECSEI PÉTER